

Profit iznad života: Slučaj Sirmius

Tri radnika su mrtva, a oko osamdesetoro povređenih. To je krvava cena koju opet plaćamo za decenije kapitalističkog divljanja i privatizacije javnih servisa. Nedavno prevrtanje autobusa firme Sirmius kod Sremske Mitrovice nije nesreća već direktna posledica sistemskog ubistva iz nehata.

Sirmius je godinama gradio monopol, ne samo gazeći konkurenciju visokim cenama zakupa autobuske stanice koju su prisvojili, već i narušavajući bezbednost putnika i radnika. Niske plate vozača, neispravni autobusi koji prevoze putnike bez grejanja zimi i bez klime leti, kao i cena karte koja je apsolutna pljačka u odnosu na pređenu kilometražu pokazuju da je svaki dinar izvučen iz putnika važniji od njihove bezbednosti.

Strukture gradskih vlasti su naravno saučesnici privatnika u pljački. Tako je 2019. godine Grad Sremska Mitrovica osigurao Sirmius-u da obavlja usluge javnog gradskog prevoza na čak 15 godina, podržavajući monopol i isporučujući jednu osnovnu uslugu kao što je javni prevoz, u ruke profitera.

Podsetili bismo na činjenicu da ovo nije izolovan slučaj degradacije usluga javnog prevoza, već da se radi o sistematskom projektu kapitalističke deregulacije. Tako su gradske vlasti Beograda po direktivi gradonačelnika Šapića prošle godine započele privatizaciju više od 30 gradskih linija.

Pod izgovorima o neodrživosti trenutnog modela kao i poboljšanju kvaliteta usluge, kontrola nad javnim prevozom, od kojeg svakodnevno zavisi stotine hiljada ljudi, na ovaj način se više no ikad otima od radnika i korisnika i stavlja u ruke kapitalista.

Ova tragedija je još jedna u nizu kulminacija dogme koja profit stavlja iznad ljudskih potreba i života. Država nije nikakav neutralni regulator; ona je instrument koji omogućava firmama poput Sirmiumbusa, ali i mnogim drugim, da ostvaruju profit. Iako je u poslednje dve godine firma nakupila preko 60 prekršajnih prijava, odnosno nepravilnosti u radu, te prijave nikad nisu procesuirane, kvalitet prevoza se nije poboljšao, a sistemska pljačka kroz maksimizaciju profita je nastavila da se odvija neometano.

Ministar policije izjavio je kako je krivac za nesreću vozač. Tako, u skladu sa svojom ulogom, štiteći kapital, predstavnici vlasti svu odgovornost svaljuju na pojedinca – radnika. Bez obzira na to da li vozač ima 70 godina ili je radio premoren za mizernu platu, on je taj kog proglašavaju "jedinim krivcem".

Ista stvar se dogodila prošle godine u Beogradu, kada je sa autobusa 78 otpao točak i ubio prolaznicu. Kao žrtveno jagnje vlast je uhapsila vozača autobusa kao i mehaničara, radnike na najnižim hijerarhijskim pozicijama. Na ovaj način političari i gazde peru ruke od zločina i izbegavaju odgovornost pred javnošću.

Bezbednost prevoza ne može da se ostvari kroz birokratske mere, već isključivo kroz direktnu kontrolu nad uslovima rada od strane radnika i radnica. Odgovornost nije na pojedinom vozaču; odgovornost leži na celokupnom kapitalističkom sistemu, odnosno na onima koji u njemu profitiraju, kao i političkim strukturama koje ga sprovode.